

وظایف و خصوصیات همپران آموزشی

ما چه باید باشیم؟

ع- چنان محیط انسانی بوجود می‌آورد که معلمان و سایر کارکنان بتوانند دانش آموزان را با تمام وجود درک کرده و به نقاط قدرت و ضعفشان وقوف کامل پیدا کنند. مسائل دانش آموزان را با معلمان مختلف مدرسه

دکتر نفیسه سلیمی

الف- برای فراهم ساختن یک محیط آموزشی مناسب برای یادگیری، بایستی جو مدرسه یک جو انسانی گردد. جویکه در آن به عقاید، احساسات نیازها و مسائل دانش آموزان، اولیاء، اطفال و کارکنان احترام گذاشته شود و فعالیت‌های آموزشی حاصل مساعی مشترک گروه‌های متخصص متعهد باشد. رهبر آموزشی جوانسانی را بطریق زیر فراهم میسازد:

۱- محیط سالم و دوستانه‌ای در مدرسه بوجود می‌آورد که همگان در آن احساس امنیت و آزادی کرده و در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های آموزشی شرکت فعال خود را صمیمانه ابراز میدارند. او از تفویض اختیار و مسئولیت پروائی نداشته و عندالزوم بعنوان رهبر گروه یا عضوی از اعضای گروه خدمت می‌کند.

۲- زمینه‌ای فراهم می‌سازد که معلمان و کارکنان مسائل شخصی، نیازها، احساسات، شکست‌ها و ناکامیهای خود را پیش او بازگو نمایند.

۳- برای پیشبرد اهداف تعلیم و تربیت بطور اعم و اهداف مدرسه بطور اخص از نیروها و امکانات اولیاء دانش آموزان، معلمان و سایر کارکنان نهایت استفاده را مینماید.

۴- چنان محیط انسانی بوجود می‌آورد که معلمان قادر باشند تدابیر آموزشی خود را برای رسیدن به اهداف مدرسه بکارگیرند.

۵- برای بالا بردن میزان کارائی مدرسه طرح موثری را جهت ارزشیابی کار کارکنان بمورد اجرا میگذارد.

۱۱- درسالن‌نمایش، راهرو، زمین بازی اتاق درس و غیره با دانش‌آموزان بطور غیر رسمی و دوستانه صحبت میکند.

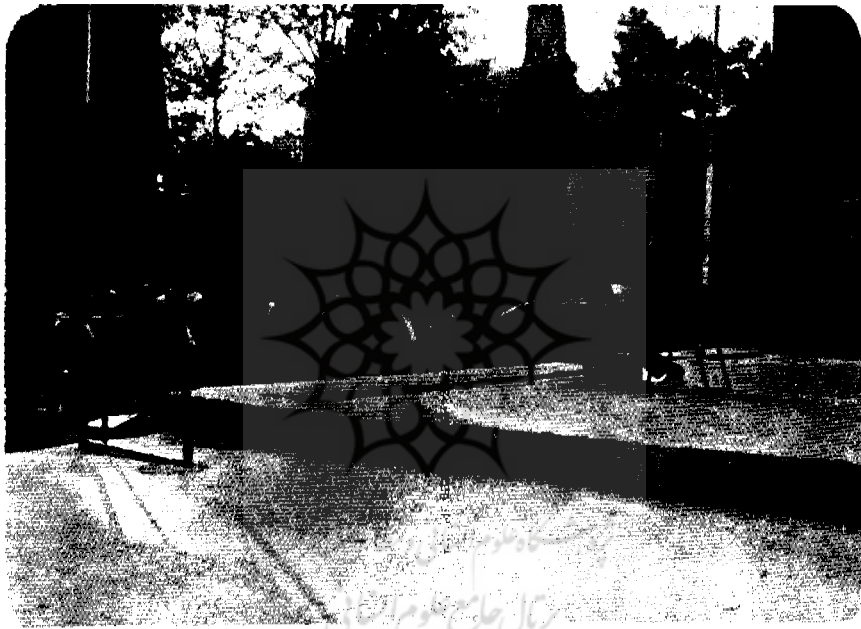
۱۲- زمینهای فراهم میسازد که دانش‌آموزان بتوانند مسائل شخصی، نیازها، و نارسائی خودشان را با او در میان گذارند.

ب- ایجاد یک محیط انسانی در مدرسه یا ساختن محیط مدرسه بعنوان یک محیط کامل یادگیری در سایه تشریک‌مساعی همه‌جانبه

کتابداران، مشاوران، پرستاران، راهنمایان تعلیماتی، روانشناسان مدرسه و غیره در میان میگذارد.

۷- محیطی ایجاد می‌کند که معلمان بتوانند متناوباً با اولیاء دانش‌آموزان تماس برقرار کرده و راجع به نقاط قوت و ضعف بچه‌هایشان با آنان بحث و مذاکره نموده و مشترکاً " برنامه‌های جهت یادگیری بیشتر آنان طرح ریزی نمایند.

۸- زمینهای فراهم میسازد که اولیاء

دانش‌آموزان بتوانند با مدرسه مرتباً در تماس باشند و شیوه‌کار کردن با بچه‌هایشان را در ساعات فراغت و خارج از کلاس فراگیرند.

۹- از نظرات و پیشنهادات سازنده معلمان و اولیاء دانش‌آموزان که کمک‌موثری به پیشرفت برنامه‌های آموزشی مدرسه می‌کند استقبال مینماید.

۱- برای فراهم ساختن زمینهای یادگیری مختلف و متنوع بر اساس امکانات موجود و احتیاجات منطقه‌ای همکاری لازم را با معلمان ابراز میدارد.

۱۰- با تشکیل جلسات خصوصی و عمومی و در میان گذاشتن مسائل آموزشی روح همکاری و هماهنگی را میان کارکنان و معلمان تقویت مینماید.

۶- برنامه‌ای برای اوقات تحصیل، اوقات فراغت و فعالیت‌های فوق العاده دانش‌آموزان ترتیب می‌دهد که متناسب با ذوق و علاقه فردی دانش‌آموزان باشد.

۷- برای حفظ و بهداشت محیط فیزیکی مدرسه با همکاری کارکنان، دانش‌آموزان و اولیاء مسئولیت‌ها و تعهدات مشترکی ایجاد می‌کند. چ- شناخت دانش‌آموزان بعنوان یک فرد انسانی و کشف قابلیت‌های او و تنظیم برنامه‌های آموزشی مناسب با آن توانائی‌ها به یادگیری کمک می‌کند.

۲- بایه‌معرض نمایش گذاشتن آثار بچه‌ها هنرهای سنتی و معاصر، نقاشی‌ها، مجسمه‌ها، گاردستی‌ها، نباتات، حیوانات، فسیل‌ها و فلزات معادن روح‌کنج‌گاو و یادگیری را در شاگردان تشویق و تحریک می‌کند.

۳- برای آشنائی دانش‌آموزان با فرهنگ‌های محلی و مختلف کشور و وسعت بخشی‌دن به تجربیات آنان با همکاری کارکنان و دانش‌آموزان نمایشگاه، تجمعات برنامه‌های خاص مطالعات

رهبر آموزشی باید زمینه‌ای فراهم سازد که معلمان برنامه‌ها، شیوه‌های تدریس، فعالیت‌های آموزشی و رفتار خود را که به نحوی از انحاء با احتیاجات یادگیری دانش‌آموزان مربوط میشود مورد تجزیه و تحلیل مستمر قرار دهند. رعایت مراتب زیر میتواند در این باره دخیل باشد.

۱- تجزیه و تحلیل جو آموزشی مدرسه و انطباق آن با پیشرفت‌های علمی و تربیتی

اجتماعی، و کلاس‌های هنری تشکیل میدهد.

۴- برای آشنائی دانش‌آموزان با مسائل عصر حاضر مثل جنگ، فقر، نژادپرستی، جنایت، و غیره بیاری کارکنان، کلاس‌ها و سمینارهای آموزشی فوق العاده ترتیب میدهد.

۵- برای مربوط ساختن یادگیری دانش‌آموزان با زندگی خارجی آنان از تجربیات شخصی اولیاء اطفال و سایر مراجع استفاده میکند.

تنظیم پرونده برای دانش‌آموزان و نحوه ارزشیابی یادگیری آنان .

۵- فراهم ساختن فرصت‌هایی برای معلمان جهت بازدید از مدارس موفق . ضمناً رهبر آموزشی خود را بعنوان یک منبع اطلاعاتی بطرق زیر در اختیار معلمان و کارکنان قرار میدهد :

۶- در اختیار نهادن اطلاعاتی موثر از برنامه‌ها و مطالب مربوط به زمینه‌های مختلف درسی .

۷- مدیر مهارت‌ها و تدابیر آموزشی خود را نسبت به انجام برنامه تحصیلی چه در محیط کلاس درس، چه در شورای معلمان و چه در کلاسهای کارآموزی ضمن خدمت بمنصه ظهور میرساند .

۸- منابع و مطالب درسی جدید و همچنین وسائل و تجهیزات مدرن آموزشی را فراهم کرده در اختیار معلمان می‌گذارد .

۹- نیاز کارکنان را در زمینه‌های مختلف مشاوره‌ای برآورده می‌سازد .

۱۰- به کارکنان کمک می‌کند تا نسبت به ساختن و حفظ یک کتابخانه شخصی و صنفی اقدام نمایند .

۱۱- بر اساس مشاهدات منظمی که از نقش معلم و کنش واکنش او با بچه‌ها در کلاس درس بعمل می‌آورد به معلم بازخورد میدهد .

۱۲- جنبه‌های مختلفی از کار معلمان را که نیاز به اصلاح و ارائه پیشنهادات اصلاحی می‌باشد مشخص میکند .

۱۳- احسب اساس نیاز افراد و در مواقع مقتضی نقش رهبری خود را از مرحله پشتیبانی تا مرحله آمرانه و دستوردهی متغیر می‌سازد .

۱۴- از تکنیک‌های تعامل دوجانبه‌ای همچون مشاوره، مذاکره، مباحثه، مقابله و مناصح‌استفاده میکند .

و دادن رهنمودهای دایمانه به معلمان و کارکنان

۲- کمک به معلمان بمنظور توسعه هدف‌های رفتاری برای کلاس درشان

۳- کمک به معلمان بمنظور خودسنجی خویشتن و نتیجتاً کمک به ارزشیابی کلی آنان

۴- کمک به معلمان بمنظور ارتباط دادن یادگیری دانش‌آموزان با واقعیات زندگی آنان

۵- کمک به معلمان و کارکنان بمنظور توسعه روش‌ها و فنونی : الف برای تشخیص نیازهای

آموزشی دانش‌آموزان ب- تشخیص روش‌های پیشرفته آموزشی و ج- شناسایی قابلیت‌ها

احتیاجات ، توانائی‌ها و علائق دانش‌آموزان .

۶- کمک به معلمان و کارکنان بمنظور جمع‌آوری

سوابق تحصیلی دانش‌آموزان ، تشکیل پرونده مخصوص برای هر یک ، و ارزیابی دائم پیشرفت

تحصیلی آنان .

در یک محیط انسانی یادگیری روح خودشناسی

خودآگاهی را برای معلمان و کارکنان و معلمان بطرق زیر بهتر صورت میگیرد :

۱- ترتیب کلاس‌های کارآموزی و توجیه معلمان و کارکنان به نقش اجتماعی و تربیتی آنان در جامعه روبه پیشرفت ایران .

۲- ترتیب کلاسهای آموزش ضمن خدمت بمنظور بالا بردن درک معلمان از مفاهیم اساسی

تعلیم و تربیت و مراحل رشد دانش‌آموزان .

۳- فراهم ساختن فرصت‌های آزاد برای معلمان

و کادر آموزشی جهت شرکت در کنفرانس‌ها سمینارها و کلاسهای کارآموزی .

۴- فراهم ساختن کلاسهای کارآموزی تجربی برای هر قسمت از برنامه تحصیلی منجمده درباره

توسعه و برنامه‌ریزی دروس ، خلق مطالب جدید استفاده از وسائل سمعی و بصری استفاده از وسائل

مادی و طبیعی محل بعنوان یک منبع ، مطالعه شبیه

- ۲- نیازها و انتظارات محلی منطقه و دانش‌آموزان را از طریق روشهای بررسی و تحقیقاتی مورد ارزیابی صحیحی قرار میدهد :
- ۳- برنامه‌های آموزشی و تربیتی مناسبی برای تشخیص نیازهای دانش‌آموزان و منطقه پیشنهاد میکند .
- ۴- اوضاع و احوال مدرسه - جامعه را بمنظور تغییر محیط آموزشی آن مورد تجزیه و تحلیل

- ۱۵- از تکنیک‌های آموزش گروهی همچون : بازی کردن نقش ، مطالعات موردی ، تمرین‌های ارشادی و دیگر بازیها استفاده میکند .
- ه - برای بچه‌ها باید چنان محیط عالی یادگیری فراهم شود که بتواند یادگیری آنان را در خانه، مدرسه و جامعه وحدت بخشد . از طریق

قرار میدهد و سپس تدابیر و شیوه‌های تغییر را برای اولیاء امور منطقه تعبیر و تفسیر میکند .

۵- بطرق زیر آگاهیهای منطقه و حمایت آنها را از برنامه‌های مدرسه ، عملکرد و هدف های آن بالایی برد :

الف- با گروههای مختلف اجتماعی همچون سازمان‌های محلی ، باشگاههای حرفه‌ای و صنفی گروههای سیاسی ، مذهبی و غیره ملاقات ها و دید و بازدید هائی ترتیب میدهد .

ب - با والدین بچه‌ها ملاقات ها و دید

ایجاد همکاری بین مدرسه و جامعه ، مدرسه منبع و وسیله‌ای میشود در دست جامعه و بنوبه خود منابع جامعه را برای کل محیط یادگیری خود اختصاص میدهد . رهبر آموزشی میتواند روابط همکاری جامعه و مدرسه را بطرق زیر توسعه دهد :

۱- خصوصیات و ویژگیهای جامعه و منطقه را همچون طبقات اجتماعی ، ساختارهای قدرت اجتماعی ، ارزش‌های فرهنگی ، گروههای ذینفع در مدرسه ، و گروههای فشار را بطور صحیحی مورد توجه و تشخیص قرار میدهد .

۷- از کلیه توان و نیروی خود در بوجود آوردن محیط امن و سالمی استفاده میکند .

۸- برای از بین بردن مسائل مبتلا به مواضعی محیط یادگیری با سایر مدیران مدارس، روسای آموزش و پرورش، مجربین و متخصصین موجود مشورت و تبادل نظری نماید .

پارهای از خصوصیات فردی رهبران آموزشی

رهبر آموزشی باید قوه خلاقه و ابتکار داشته باشد تا بتواند بطور موثری در راه تجدید حیات مستمر محیط آموزشی گام بردارد چنین فردی نسبت به جامعه، مدرسه، و فرد دانش آموز تعهد اخلاقی و انسانی عمیقی دارد و در راه شکوفایی ساختن استعداد های نهفته دانش آموزان از هیچ کوششی فروگذار نیست . مرکز توجه و تاکید چنین رهبری پرورش افراد است که بتوانند برای خود و دیگران ارزش قائل شوند، با صلاحیت و شایستگی عمل کنند، روح تحقیق و یادگیری داشته باشند و زندگی خلاق و پرباری را آغاز کنند، رهبری آموزشی کار فردیست که بتواند در کلیه شرایط بطور منصفانه عمل کرده و روابطی سالم و حسنه را با گروه های مختلف، و در سنین مختلف و با تجربیات مختلف برقرار کند. رهبر آموزشی کارآمد بمنزله یک عامل تغییر محیط انسانی عمل میکند قادر است محیطی فراهم سازد که فرد و گروه احساس امنیت و آزادی کرده و بدون اینکه از انتقام و اهرم داشته باشند مافی الضمیر خود را آزادانه ابراز نمایند و از طریق خود یابی و کشف استعداد های خود و در محک آزمایش قرار دادن آنها جریان پیش رونده آموزش و پرورش را آگاهانه معنی و مفهوم بخشند .

و باز دید هائی ترتیب می دهد .

چ- برای جلب همکاری اولیاء از وسایل بخش اخبار همچون نامه ها، روزنامه های محلی و سایر وسایل روابط جمعی استفاده میکند .

ع- در تصمیم گیری های آموزشی خود از کارکنان معلمان، اولیاء اطفال و گروه های ذینفع استفاده میکند .

۷- از منابع و امکانات جامعه بنحو مقتضی در راه پیشبرد هدف های آموزشی و پرورشی تر شدن محیط یادگیری حداکثر استفاده را میکند .

رهبری آموزشی با توجه به نکات زیر میتواند امر یادگیری را تسهیل نماید .

۱- کلیه قوانین و مقررات، آئین نامه ها تصویب نامه ها را که در حیطه مسئولیت او بوده و بنحوی با حضور و غیاب دانش آموزان، برنامه های تحصیل، مدیریت کارکنان و حفاظت و نگهداری از اموال مدرسه مربوط میشود برای آنان تفسیر و آنها را بامورد اجرا میگذارد .

۲- از قوانین و مقرراتی که در آموزش و پرورش محل صادر شده آگاهی پیدا کرده و آنها را بامورد اجرا میگذارد .

۳- برنامه دقیقی برای کلاسها، دانش آموزان کارکنان تهیه و تنظیم میکند بطوریکه کلیه فعالیت های آموزشی بنحو احسن تحقق پیدا کند .

۴- کار کارکنان را سرپرستی میکند چنانکه بتواند کلیه نیروهای آنان را در راه رسیدن به اهداف آموزشی بسیج نماید .

۵- افرادی را برای مواقع اضطراری مانند غیبت معلمان، مرخصی های استعلاجی آنها و غیره بطور ذخیره در نظر میگیرد .

۶- گاهی از وسایل و تجهیزات آموزشی باز دید بعمل میاورد و نسبت به اصلاح و نو کردن آنها اقدام می نماید .